

ائتلاف اصولگراها و اصلاح طلبها در دستور نیست

حسین مرعشی، دبیرکل حزب کارگزاران در گفت‌وگو با خبرگزاری دانشجو گفت: «از نظر اصلاح طلبان که به تکثر اعتقاد دارند، وجود هر شخصیت مؤثر در سیاست مفید است حتی آقای رئیسی بعد از ریاست جمهوری اگر بخواهند فعال باشند ما استقبال می‌کنیم. اینکه دو نفر اصلاح طلب کارگزاران را جزو اصلاحات نمی‌دانند یک حرفی است که زده‌اند و لطف می‌کنند.» وی ادامه داد: «کارگزاران یکی از احزاب عضو جبهه اصلاحات ایران است و برای اصلاح طلبان مرجع رسمی بالاتری نیست. کمیته تعامل فراتر از مسائل درونی جبهه اصلاحات است و برای تعامل با دولت و... نیز به کار می‌رود. هیچ ائتلافی با اصولگرایان میانه‌رو در دستور کار ما (اصلاحات) نیست و هیچ اتفاقی نخواهد افتاد. هنوز بحث درباره لیست در جبهه اصلاحات شروع نشده و منتظر اعلام نظر شورای نگهبان هستیم.»

زنان، حقوق بشر و فعالیت‌های تشکیلاتی

بررسی نشست «جمعیت حمایت از حقوق بشر زنان»

گروه سیاسی: در بین تشکلهایی که در دوره ریاست جمهوری سیدمحمد خاتمی فعالیت خود را آغاز کردند و فعالیت آنها همچنان تداوم دارد، «جمعیت حمایت از حقوق بشر زنان» را می‌توان یکی از تشکلهای متفاوت برشمرد. اگرچه نام و حضور اختصاصی زنان در یک تشکل پیشتر هم در تاریخ سیاسی جمهوری اسلامی ایران رقم خورده بود و شاید مشهورترین آن «جمعیت زنان جمهوری اسلامی» که موسسین آن زهرامصطفی و مرضیه دباغ بود و «جامعه زینب» که مریم بهروزی آن را در سال ۱۳۶۵ پایه‌گذاری کرد اما این تشکل که در سال ۱۳۷۸ آغاز به کار کرد و در سال ۱۳۸۰ مجوز گرفت، تفاوت عمده‌ای با تشکلهای سیاسی مذکور دارد: جمعیت حمایت از حقوق بشر زنان همانطور که از نام‌شان مشخص است، پیرامون زنان فعالیت می‌کند اما نکته اساسی اینجاست که برخلاف آن تشکلهای مانعی برای عضویت مردان در این تشکل

وجود ندارد و مردان نیز می‌توانند در این تشکل برای دستیابی به اهداف جمعیت، حضور داشته باشند. جمعیت حمایت از حقوق بشر زنان، در دومین دهه از فعالیت خود اقدام به برگزاری همایشی سه‌روزه با عنوان «احزاب، زنان و نسل‌های حقوق بشر: ظرفیت‌ها و چالش‌ها» کرد. افتتاحیه این همایش با پیام سیدمحمد خاتمی همراه بود و در ادامه شهیندخت مولوردی (دستیار ویژه رئیس جمهوری در امور حقوق شهروندی در دولت حسن روحانی که دبیرکلی همایش را برعهده دارد، همراه با مصطفی کواکبیان (رئیس کمیته انتخابات خانه احزاب) نکاتی را درباره موضوع همایش بیان کردند.

حقوق بشر، حقوق زنان

آذر منصوروی، رئیس جبهه اصلاحات ایران هم در بخشی از این همایش

سخنرانی کوتاهی داشت و در آن در تبیین اهمیت موضوع حقوق بشر زنان اشاره کرد: «من از تعاریف حقوق بشر که در منشور جهانی آمده به همین مقدار بسنده می‌کنم که محور و کانون این تعاریف، حقوق انسان است و تلاش نهادهای حقوق بشری هم باید جلوگیری و توقف نقض این حقوق باشد. چراکه بنا بر تجربه بشری اساساً این زیست انسانی است که با تبعیض و بی‌عدالتی و تحریم و جنگ و در یک کلام نقض حقوق اولیه انسان‌ها به مخاطره افتاده است.» او همچنین در بخش دیگری از سخنرانی خود گفت: «این درست است که برای رفع تبعیض‌های جنسیتی حضور در ساختار قدرت از اهمیت بالایی برخوردار است، اما باید به این نکته توجه داشت که تا زمانی که اراده رفع تبعیض، به قدرت متشکل و سازمان یافته تبدیل نشود، ثبات روندهای ضدتبعیض نیز پایدار نخواهد بود.» بخشی از این سخنرانی در ادامه می‌آید:

ادامه سر مقاله

در نقطه مقابل نیز قدرت سیاسی در ۴۵ سال گذشته در پی تربیت انسان طراز اسلامی و معتقد و پای کار برای قربانی کردن خود در پای ارزش‌های آن است. از جهتی در هر دو مورد، حق انتخاب و آزادی افراد برای شکل دادن این مسیر نادیده گرفته شده است. در این چارچوب زن و حقوق آن یکی از نقاط محوری سیاست‌های رسمی بوده است. در گذشته با اجبار به برداشتن حجاب و به رسمیت نشناختن بخش اعظم زنان کشور که محجبه بودند و اکنون در مسیری معکوس.

اصلاح طلبان به عنوان مدافعان رویکردی که فارغ از این نگاه، خواهان احترام به حق فرد اعم از زن یا مرد در انتخاب سبک زندگی خود، بدون تهدید حقوق دیگران هستند، اقداماتی را در این زمینه انجام داده‌اند. آنان چه در میدان عمل و در دوره‌هایی که در قدرت بودند و چه در زمانی که بیرون قدرت یا منتقد آن بوده‌اند، سعی کرده‌اند نشان دهند که چگونه می‌توان با احترام گذاشتن به حق انتخاب افراد، حتی به درک بهتر و کارسازتری از ارزش‌های دینی رسید و در نقطه مقابل با نفی این حق، چگونه جامعه و زنان را در مسیر مخالفت با این ارزش‌ها سوق خواهیم داد. یکی از مهمترین وجوه مسئله زنان در جامعه کنونی ما، حق انتخاب پوشش در چارچوب‌های عرفی جامعه است؛ وضعیتی که مناسفانه قانون جدیدی را برای آن نوشته‌اند که از طریق اصل ۸۵ و بیرون از صحن علنی مجلس بوده و ایرادات فراوانی دارد و نه تنها مشکل پوشش را حل نمی‌کند که قطعاً به افزایش تنش و مشکلات و نفرت‌برانگیزی می‌انجامد. طرفداران رویکرد اصلاح طلبانه در این مورد بیانیه‌ای مفصل منتشر کردند که با حمایت و مقدمه آقای خاتمی تولید و منتشر شد؛ رویکردی که می‌تواند اختلافات موجود در جامعه را نسبت به مسئله پوشش کم‌رنگ کرده و نوعی وحدت نظر و عمل فراهم کند. این رویکرد در کلیه حقوق زنان از جمله تحصیل، شغل، ازدواج، فرزندآوری و مشارکت اجتماعی و... نیز تداوم دارد. آنچه که می‌توان بر آن تأکید و با قاطعیت اعلام کرد، این است که مسئله زنان و حقوق آنان را نمی‌توان با قانون‌های من‌درآوردی حل کرد. قانون بازتاب اراده حاکم نیست، بلکه باید بازتاب‌دهنده خواست جامعه باشد؛ مسئله زنان را باید حل کرد و نه پاک. به جز حجاب وضعیت شاخص‌های نابرابری جنسیتی در ایران قابل قبول نیست؛ به‌ویژه اینکه زنان در حوزه آموزش نابرابری را کم کرده‌اند ولی میوه این برابری آموزشی را در اقتصاد، مدیریت، سیاست و... نمی‌چینند.

جامعه‌عاری از تبعیض

شهیندخت مولوردی
دبیرکل جمعیت حمایت از
حقوق بشر زنان

«جمعیت حمایت از حقوق بشر زنان» از بدو فعالیت، همواره در معرض انواع سوال‌ها بوده است: چرا حزب زنانه؟ چرا تعدد جمعیت‌های زنان؟ چرا حقوق بشر؟ و چرا حقوق بشر زنان؟ و این سوالات ریشه در این سوال دریا دارد که آیا اساساً زنان می‌توانند از حقوق بشر برخوردار باشند؟... که در پاسخ به گروه‌بندی خاص این حقوق تحت عنوان زنان و جدا کردن آن از حقوق عام‌تری مثل حقوق بشر، مدافعان حقوق زنان نشان می‌دهند که به دلایل تاریخی و فرهنگی زنان و دختران بیشتر از مردان از شمول این حقوق (هم در قوانین و هم در عمل و ناپوشته) خارج می‌شوند.

از جایگاه دبیرکل جمعیت، گفتنی است که تاکنون با برگزاری دو کنگره، تلاش‌مان بر این بوده پاسخگوی بخشی از این سوالات با ارائه گزارش عملکرد خود باشیم که مشخصاً در کنگره اول به چستی و چربی و در کنگره دوم به چگونگی کنش‌گری خود پرداختیم و اینکه «به‌عنوان حزبی با مشی اصلاح طلبانه و رویکردی اجتماعی که برای احترام، رعایت و تحقق حقوق بشری زنان می‌کوشد و شعار «همه حقوق بشر برای همه» را در تمامی این سال‌ها، سرلوحه فعالیت‌های خود قرار داده‌ایم، با تعهد به آرمان عدالت جنسیتی و اصلاح طلبی، سیاست‌ورزی معطوف به حق‌های انسانی به قدرت دارد و نه قدرت بماهو قدرت.»

اعلامیه حقوق بشر و پایان جنگ‌ها

مناسبت دیگر هم‌زمانی برگزاری این همایش با هفتادوپنجمین سالگرد تصویب اعلامیه جهانی حقوق بشر در دهم دسامبر و روز جهانی حقوق بشر است که با شعار «آزادی، برابری و عدالت برای همه» در چند هفته گذشته با تلخی تمام پشت سر گذاشتیم.

آسیب‌شناسی نظام بین‌المللی حقوق بشر و میزان کارایی قواعد حقوقی و وضعیت سازوکارهای اجرایی و نظارتی آن، از جمله نقش بازیگران غیردولتی در ترویج و آموزش و دیده‌بانی و دادخواهی، پس از گذشت بیش از هفت دهه، یکی

در همه تلاش‌ها داشته باشد.»

همچنین کمیسر عالی حقوق بشر سازمان ملل با اشاره به وضعیت وخیم جامعه بین‌المللی و لزوم تلاش‌های بازسازی امید و اعتماد، اخیراً اذعان داشته که «اعتماد - به یکدیگر و به نهادهایی که ما را راهبری می‌کنند - در حال سقوط آزاد است و این بحران‌ها پیامدهای عمده رعایت حقوق بشر است.»

با اینکه این اعلامیه از آن زمان «به‌عنوان پایه‌ای برای فرآیند رو به گسترش حمایت از حقوق بشر عمل کرده است که امروزه نیز بر گروه‌های آسیب‌پذیر مانند افراد دارای معلولیت، افراد بومی و مهاجران تمرکز دارد»، با این حال، «وعده اعلامیه جهانی حقوق بشر در مورد کرامت و برابری در حقوق، در سال‌های اخیر مورد انتقاد مداوم قرار گرفته است.»

نگاهی به آمارها درباره وضعیت زنان جهان

افزون بر این، مطابق گزارش سازمان ملل در سال ۲۰۲۲، نیمی از جمعیت و ظرفیت جهان را زنان و دختران تشکیل می‌دهند. بنابراین، زدودن انواع تبعیض و نابرابری‌ها، نه تنها یک حق اساسی بشر است، بلکه برای دستیابی به جوامع پایدار و صلح‌آمیز، با ظرفیت کامل انسانی برای نیل به توسعه پایدار کاملاً ضروری است.

بر این اساس «حق زنان برای زندگی عاری از خشونت و تبعیض، حق آموزش، حق دریافت حقوق برابر، حق داشتن مناصب سیاسی، حق سلامت جنسی و باروری و...» نه تنها حقوق زنان، بلکه حقوق بشر است و هرگاه از حقوق بشر زنان می‌گوییم، از چیزی جز اینها نمی‌گوییم.» و هنوز باید اظهار امیدواری کرد که «اگر همه به حقوق زنان احترام بگذاریم، می‌توانیم به جامعه‌ای عاری از تبعیض دست یابیم. بنابراین، دامن زدن به انواع نابرابری‌ها معضل همه جوامع انسانی است و فعالیت علیه خشونت مبتنی بر جنسیت وظیفه‌ای همگانی است.»

از سوی دیگر بازخوانی وضعیت حقوق بشر و وضعیت زنان در کشورهای اسلامی به‌عنوان یکی از پرمناقشه‌ترین مسائل آن جوامع؛ همانطور که قبلاً به کرات بر آن تأکید شده است، ضرورت دوچندان می‌یابد. در سند جدید سازمان همکاری اسلامی در مورد حقوق بشر که اخیراً «با هدف مشارکت در تلاش‌های بشریت برای دفاع از حقوق بشر و حمایت از انسان در برابر استثمار و اذیت و آزار و تصدیق آزادی و حق او در جهت برخورداری از یک زندگی با کرامت مطابق با اصول رفیع شریعت اسلامی» تدوین شده است، در مقایسه با سند قبلی آن (اعلامیه اسلامی حقوق بشر معروف به بیانیه قاهره مصوب ۱۹۹۰ سازمان کنفرانس اسلامی) که هر دو غیر الزام‌آورند، تلاش‌هایی جهت انطباق و همراهی بیشتر ادبیات و مفاد اعلامیه با گفتمان بین‌المللی حقوق بشر، به‌ویژه اعلامیه جهانی حقوق بشر صورت گرفته است.

وضعیت امروز ایران

همچنین، اگر برگردیم به کشور ایران، این همایش در شرایطی برگزار می‌شود